

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIĄ

PESEL

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

Miejsce na naklejkę
z kodem

dysleksja

MATERIAŁ ĆWICZENIOWY DLA KLASY SZÓSTEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Instrukcja dla ucznia

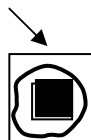
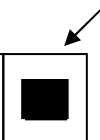
1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i numer PESEL.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ krutek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

	B	C	

8. Rozwiązania zadań od 21. do 24. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

STYCZEŃ 2011

Czas pracy:
60 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 40

Tekst do zadań od 1. do 5.

Jesienią temperatura powietrza stopniowo maleje, wzrasta natomiast ilość opadów atmosferycznych. Astronomiczna jesień rozpoczyna się w momencie równonocy jesiennej i trwa do momentu przesilenia zimowego, co oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 23 września a 22 grudnia. Wówczas dzień jest krótszy od nocy, a ponadto z każdą kolejną dobą dnia ubywa, a nocy przybywa. W świecie roślin i zwierząt to okres gromadzenia zapasów przed zimą.

W Polsce drzewa i krzewy liściaste zrzucają zimą liście. Gałęzie tych roślin okrywa gruba warstwa kory, która chroni je przed mrozem, a pąki liściowe są schowane pod łuskami. Drzewa iglaste w większości nie gubią zimą liści. Ich igły, zwane też szpilkami, pokrywa gruba warstwa kutyny*, dlatego są zimotrwałe. Kolejna grupa roślin wieloletnich całkowicie traci części nadziemne i zimuje pod postacią bulw, cebul i kłączy, ukrytych w ziemi bądź w wodzie. Rośliny, zwane jednorocznymi, co roku, po wytworzeniu nasion, tracą zarówno części nadziemne, jak i podziemne.

Własne sposoby przetrwania zimy mają zwierzęta. Niektóre z nich zaczynają przygotowania do niej już wczesnym latem - gromadzą pod skórą zapasy tłuszczu, dzięki którym są w stanie przetrwać zimę. W ten sposób postępują głównie te zwierzęta, które zapadają w zimowy sen, np. nietoperze, popielice oraz jeże. Tłuszcz pod skórą gromadzą również największe zwierzęta, występujące w północno-wschodniej Polsce, np. żubry i jelenie, ale te gatunki zimą są bardzo aktywne i cały dzień szukają pożywienia pod śniegiem. Ptaki, zimujące w Polsce, przez całe lato i jesień gromadzą zapasy. Niektóre gatunki, np. sójki, robią tak wiele różnych skrytek, że później nie są w stanie ich odszukać. Owady jeszcze przed nadejściem zimy zasypiają bezpiecznie, zagrzebane w ziemi albo ukryte pod korą i wśród korzeni drzew.

Cała przyroda zasypia zimowym snem.

Na podstawie artykułów: *Puszczyk*, Nr 10, 2004/2005.

*kutyna – substancja przypominająca wosk i tworząca nieprzepuszczalną warstwę na powierzchni nadziemnych organów rośliny

1. Dwudziestego trzeciego września w Polsce

- A. następuje przesilenie jesienne.
- B. dzień jest dużo dłuższy od nocy.
- C. noc jest dużo dłuższa od dnia.
- D. długość dnia i nocy zrównuje się.

2. Dekada to czas obejmujący 10 dni. Astronomiczna jesień zaczyna się

- A. w trzeciej dekadzie września i kończy w trzeciej dekadzie grudnia.
- B. w trzeciej dekadzie września i kończy w drugiej dekadzie grudnia.
- C. w drugiej dekadzie września i kończy w trzeciej dekadzie grudnia.
- D. w drugiej dekadzie września i kończy w drugiej dekadzie grudnia.

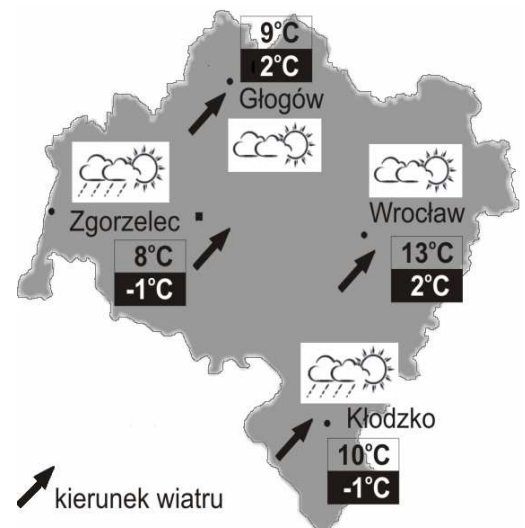
3. Rośliny jednoroczne

- A. zrzucają przed zimą delikatne szpilki.
- B. po wydaniu nasion, przed zimą obumierają.
- C. zimują pod postacią bulw, cebul, kłączy.
- D. chowają na zimę pąki liściowe pod łuskami.

4. Kutyna to
- łuska, pod którą są schowane pąki liściowe rośliny.
  - substancja chroniąca części podziemne rośliny.
  - bulwa rośliny ukryta podczas zimy w ziemi.
  - substancja chroniąca części nadziemne rośliny.
5. Gromadzenie pod skórą tłuszczu przed zimą jest charakterystyczne
- dla ptaków przygotowujących się do odlotu do ciepłych krajów.
  - jedynie dla zwierząt zapadających w głęboki sen zimowy.
  - tylko dla zwierząt aktywnie poszukujących zimą pożywienia.
  - dla zwierząt zapadających w sen zimowy, a także aktywnych zimą.
6. Który związek wyrazów ma znaczenie przenośne?
- Całe lato.*
  - Gromadzą zapasy.*
  - Przyroda zasypia.*
  - Astronomiczna jesień.*
7. Rodzice Jacka postanowili spędzić jesienny weekend w Kłodzku. Wyruszyli z Kalisza pociągiem o godz. 15:36 i dotarli do celu o godz. 21:04. Jak długo trwała podróż?
- 6 godz. 32 min
  - 5 godz. 40 min
  - 5 godz. 32 min
  - 5 godz. 28 min

Zadania 8. i 9. rozwiąż na podstawie informacji z mapki.

8. Na terenie przedstawionym na mapie wieje wiatr
- południowo – zachodni.
  - południowo – wschodni.
  - północno – zachodni.
  - północno – wschodni.

9. Najmniejsza różnica temperatur między dniem a nocą wystąpiła w okolicach
- Zgorzelca.
  - Głogowa.
  - Kłodzka.
  - Wrocławia.
10. Na mapie w skali 1 : 1 500 000 odległość między dwoma miastami wynosi 18,4 cm. Jaka jest rzeczywista odległość między tymi miejscowościami?
- 2,76 km
  - 27,6 km
  - 276 km
  - 2760 km

Tekst do zadań od 11. do 15.

Jan Brzechwa

Październik

Nad ranem jeszcze białą szron,
A oto już się dzień płomieni
I stoi mój rówieśnik – klon
W pozłocie słońca i jesieni.

Jastrzębie, wypatrując cel,
Jak dwa przecinki tkwią w bezkresie
I resztką sił wesóły chmiel
Po drzewach do nich w górę pnie się.

Obłoki wolno suną wplaw
Jak rozsypane piórka gęsie,
A w dole – popatrz – usnął staw
I znieruchomił, cały w rzęsie.

Nad polną drogą nagi grab
Wyciągnął sęki uroczyście
I dźwięczy śmiech rumianych bab,
Odmiatających złote liście.

Z moczarów, z okolicznych łąk
O zmierzchu wczesny chłód przenika
I szybko spada słońca krąg
W pobliskie mroki października.

11. Klon jest rówieśnikiem
A. słonecznego października.
B. podmiotu mówiącego.
C. rumianej baby.
D. odbiorcy wiersza.

12. Chmiel rośnie w górę, aby
A. piąć się po drzewach.
B. dosięgnąć obłoków.
C. dosięgnąć jastrzębi.
D. zrównać się z klonem.

13. W zwrocie do odbiorcy jest zawarty nakaz
A. uważnej obserwacji przyrody.
B. odpoczynku po całym dniu.
C. stałej ochrony przyrody.
D. systematycznej pracy w polu.

14. W jednym z porównań pokazano podobieństwo obłoków do
A. jastrzębi.   B. piórek.   C. liści.   D. przecinków.

15. Kiedy toczyły się przedstawione w wierszu wydarzenia?

- A. Wczesnym październikowym świtem.
- B. Przez cały październik.
- C. Późnym październikowym wieczorem.
- D. Przez jeden cały dzień.

16. Jeden krok Jacka to 60 cm. Podczas spaceru z psem chłopiec zrobił 1500 kroków. Jaką odległość pokonał?

- A. 900 metrów
- B. 800 metrów
- C. 90 metrów
- D. 80 metrów.

17. Z jednego kilograma jabłek można uzyskać $\frac{2}{3}$ litra soku. Ile litrów soku można uzyskać z 24 kg tych owoców?

- A. 36
- B. 18
- C. 16
- D. 8

18. W dzbanku jest 2,5 litra soku. Ile szklanek o pojemności 200 ml można napełnić sokiem z tego dzbanka?

- A. 15
- B. 14
- C. 13
- D. 12

Tabela do zadania 19. i 20.

W tabeli szarym kolorem zaznaczono czas sadzenia i czas kwitnienia wybranych kwiatów.

Kwiat	Czas sadzenia						Czas kwitnienia					
	sierpień		wrzesień		październik		marzec		kwiecień		maj	
	I*	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
tulipan												
krokus												
narcyz												
szafirek												
przebiśnieg												

I* – oznacza pierwszą połowę miesiąca

19. Dziesiąty października to właściwy czas, aby posadzić

- A. narcyze, szafirki i tulipany.
- B. tulipany, narcyze i przebiśniegi.
- C. krokusy, tulipany i przebiśniegi.
- D. tulipany, krokusy i szafirki.

20. W tym samym czasie kwitną

- A. szafirki i tulipany.
- B. krokusy i przebiśniegi.
- C. przebiśniegi i szafirki.
- D. narcyze i krokusy.

24. Napisz do bliskiej osoby list, w którym zachęcisz ją do spaceru po jesiennym parku i opiszesz zalety wspólnej przechadzki.

Twoja wypowiedź powinna zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis

